

ע"פ 6174/23 - אברהים אבו עגאג נ' מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 6174/23

לפני :	כבוד השופט דוד מינץ כבוד השופט עופר גרוסקופף כבוד השופט יחיאל כשר
המערער: נגד	אברהים אבו עגאג
המשיבה: תאריך הישיבה:	מדינת ישראל כ"ו באייר התשפ"ד (3.6.2024) ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מימים 29.11.2022 ו-18.7.2023 בהתאמה בת"פ 20315-07-20 שניתנו על ידי כבוד השופט יואל עדן
בשם המערער: בשם המשיבה: בשם שירות המבחן:	עו"ד נועה קסיר-פת עו"ד סיון קוריס

פסק דין

השופט ע' גרוסקופף:

לפניי ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט יואל עדן) בת"פ 20315-07-20, אשר ניתנו ב-29.11.2022 ו-18.7.2023 בהתאמה, במסגרתם הורשע המערער בשתי עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, ונגזרו עליו 42 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו), מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יבצע עבירות אלימות מסוג פשע, פיצויים לשני מתלוננים בסך כולל של 20,000 ש"ח ופסילה בפועל לתקופה של 5 שנים.

1. ביום 9.7.2020 הוגש נגד המערער כתב אישום, המייחס לו מספר עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ומספר עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין.

2. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 26.6.2020, בשעה 14:30 או בסמוך לכך, התפתחה מריבה בין המערער ובני משפחתו לבין קרובי משפחתו מבני פלג אחר (להלן: בני הפלג האחר), בהם המתלוננים, זוהיר אבו עג'אג', סלמאן אבו עג'אג' ומוחמד אבו עג'אג' (להלן: המתלונן 1, המתלונן 2 ו-המתלונן 3, בהתאמה; ויחדיו: המתלוננים), על רקע מעבר של צינור מים בשטח שבמחלוקת עם בני הפלג האחר (להלן: המריבה ו- הצינור, בהתאמה). לאחר שהופרדו הצדדים למריבה, באותו היום, בשעה 14:50 או בסמוך לכך, נכנס המערער לרכבו מסוג פיג'ו (להלן: הרכב או רכב המערער), כשליצידו יושב בנו הקטין, מ.א. (להלן: בן המערער). המערער החל בנסיעה לעבר מעגל התנועה הסמוך לביתו שבעיר כסייפה (להלן: מעגל התנועה). באותה העת, שהו מתחת לעץ הסמוך למדרכה המקיפה את מעגל התנועה מספר אנשים בני הפלג האחר, וביניהם המתלוננים. המערער המשיך בנסיעה אל מקום האירוע ברכב, והבחין במתלוננים וביתר האנשים בני הפלג האחר מתקהלים במקום האירוע. הוא הגיע אל מעגל התנועה, לא כיבד את זכות הקדימה של רכב אחר אשר נסע באותה העת במעגל התנועה (להלן: הרכב האחר), האיץ מהירותו ונסע לעבר המתלוננים ואחרים שנכחו במקום. זאת, על פי הנטען בכתב האישום, כדי לדרוס אותם ובכוונה להטיל בהם נכות, מום, או לגרום להם לחבלה חמורה. המערער עלה עם הרכב על המדרכה, פגע עם חזיתו במעקה הבטיחות שעל סף המדרכה, והמשיך בנסיעה מהירה לעבר המתלוננים שעמדו במקום, כאשר המתלוננים ואחרים שנכחו במקום האירוע החלו במנוסה על מנת לא להיפגע. במהלך נסיעתו פגע המערער במתלונן 1, אשר הועף באוויר ונפגע בכתפו השמאלית ובכף רגלו הימנית. כן פגע המערער במתלונן 2. המתלונן 3, לעומתם, הצליח לחמוק מהרכב ולכן לא נפגע. לאחר מכן, המשיך המערער בנסיעתו עד שפגע בעץ שהיה במקום ונעצר. המערער, יחד עם המתלוננים ואחרים, פונו לקבל טיפול רפואי. לאחר שהרכב נעצר, החלה קטטה בין המערער ובני משפחתו לבין המתלוננים ובני הפלג האחר, אשר במהלכה, נפגעו המערער והאחרים. במעשיו, כך נטען, פצע המערער את המתלוננים או גרם להם לחבלה חמורה שלא כדין, בכוונה להטיל בהם נכות או מום או לגרום להם לחבלה חמורה, וכן ניסה שלא כדין לפגוע באדם בנשק פוגעני אחר.

3. בדיון שהתקיים ביום 29.6.2021, פרש בא-כוחו של המערער את טענותיו ביחס לכתב האישום. תחילה, העלה טענה לאכיפה בררנית, שעיקרה באי-הגשת כתב אישום נגד המתלוננים, אשר רגמו לדבריו את רכב המערער באבנים באופן שהוביל לפציעתו (להלן: טענת ההגנה מן הצדק). לאחר מכן, הציג בא-כוח המערער את מענהו לכתב האישום, במסגרתו טען, תחילה, כי אכן הייתה מריבה בין

הפלגים בטרם האירוע, אך המערער לא היה צד לה. עוד טען, בתמצית, כי נתן זכות קדימה לרכב האחר, ואולם בני הפלג האחר התנפלו על רכבו ורגמו אותו בסלעים, באופן שהוביל לפגיעתו הקשה, לאובדן הכרתו עוד בטרם כניסתו למעגל התנועה, ולאיבוד השליטה ברכב. המערער כפר בטענה כי פעל מתוך כוונה, כאשר לשיטתו מדובר בתאונת דרכים. הוסבר, כי עקב אובדן הכרתו, לא היה מודע לטיב הפגיעה במתלוננים ובאחרים. עוד גרס, כי מסיבה זו אף לא יכול היה להתקוטט עם בני הפלג האחר לאחר הפגיעה (להלן: המענה לכתב האישום. גרסתו של המערער, כפי שהוצגה כאן, תיקרא להלן: גרסת המערער).

עיקרי הכרעת הדין

4. בהכרעת דינו מיום 29.11.2022 דחה בית המשפט קמא את גרסת המערער והרשיעו בעבירות המפורטות בכתב האישום, אם כי בעבירה אחת בכל אחד מסעיפי העבירות ולא בריבוי עבירות. עוד בטרם אדרש לנימוקיו של בית המשפט קמא, אסקור, בתמצית ולמען נוחות הדיון, את הראיות המרכזיות והעדויות העיקריות עליהן ביסס בית המשפט קמא את הכרעתו:

א. תיעוד האירוע ממצלמות מוקד כסייפה (ת/29) ותיעוד האירוע ממצלמת הרכב האחר (ת/32) (להלן: הסרטון ממצלמות המוקד ו-הסרטון ממצלמת הרכב, בהתאמה; ויחדיו: הסרטונים). הסרטונים מתעדים, משתי זוויות שונות, את התרחשות האירועים החל בכניסת רכב המערער למעגל התנועה, דרך הפגיעה, ולאחריה. הסרטון ממצלמות המוקד מתעד את מעגל התנועה כולו, וניתן להבחין בו בכניסתו של הרכב האחר למעגל התנועה, בהאטו לכדי עצירה, ובכניסתו של רכב המערער למעגל התנועה מימין. רכב המערער נראה נכנס למעגל התנועה, נוסע בו ישר ובמהירות לעבר מעקה בטיחות שבצד הנגדי, שמעבר לו עומדים אנשים אשר נמצאים בצידה השמאלי של התמונה, ושמאחוריהם עץ גדול. הסרטון מתעד את רגע הפגיעה, תחילה במעקה הבטיחות, ומיד לאחר מכן באנשים ובעוצמה רבה בעץ. לאחר הפגיעה, נצפה אדם ניגש לדלת הנהג ברכב המערער, ונאבק עם המערער. בתום מאבק זה, נחזה המערער חוצה את מעגל התנועה ונופל בצדו הימני. הסרטון ממצלמת הרכב מתעד מנקודת מבטו של הרכב האחר את כניסתו של רכב המערער למעגל התנועה. ניתן להבחין בסרטון זה במערער, הנוהג ברכב, ובבנו היושב לידו, כאשר בסמוך לאחר הכניסה למעגל התנועה גופו של המערער נדמה כרוכך לפניו. רכב המערער נראה נוסע בקו ישר, עולה על המדרכה, פוגע במעקה הבטיחות, באנשים שעמדו במקום, ובעץ הגדול המצוי מאחוריהם. בהמשך ניתן לחזות, בטרם הרכב האחר עוזב את מעגל התנועה, בהתמוטטות העץ ובהימלטות האנשים לאחר הפגיעה. בדומה לסרטון ממצלמת המוקד, גם בסרטון זה נצפה אדם הניגש לדלת הנהג ברכב המערער, פותח אותה ונאבק עם המערער.

ב. הדו"חות הרפואיים. בכללם, 3 מכתבי סיכום רפואיים מהמחלקה לרפואה דחופה בעניינם של המתלוננים (ת/19, ת/20 ו-ת/21, ולהלן יחדיו: מכתבי שחרור המתלוננים), ודו"חות רפואיים מטעם צוות מד"א אשר טיפל בעניינם של המתלוננים במקום האירוע (ת/24, ת/25 ו-ת/26, ולהלן, יחד עם מכתבי שחרור המתלוננים: הדו"חות הרפואיים בעניין המתלוננים). נוספים על דו"חות אלו מכתב סיכום שחרור רפואי בעניינו של המערער, בתום אשפוזו בן היומיים במרכז הרפואי סורוקה (ת/22), ודו"ח רפואי מטעם צוות מד"א אשר טיפל במערער במקום האירוע ופינה אותו (ת/23. להלן: מכתב שחרור המערער ו-דו"ח מד"א בעניין המערער, בהתאמה). יצוין, כי מוצגים נוספים אשר הוגשו מטעם המערער, הם תצלומים בהם נראים הפגיעה באחורי ראשו של המערער, חבלה בזרועו של המערער וחבלה נוספת באמת ידו השנייה של המערער (נ/4, נ/5 ו-נ/6, בהתאמה, ולהלן יחדיו: תצלומי הפגיעות במערער).

ג. עדויות עדי התביעה. העיקריות שבעדויות אלו, הן עדויות המתלוננים 1, 2 ו-3, (פרוטוקול דיון מיום 14.11.2021, עמ' 27-79. להלן: עדות המתלונן 1, עדות המתלונן 2 ו-עדות המתלונן 3, בהתאמה) ועדות אח המתלונן 1, אניס אבו עג'ל (פרוטוקול דיון מיום 15.11.2021, עמ' 80-89. להלן: עדות אח המתלונן 1). בעדויותיהם, פירוט העדים האמורים על אודות המריבה שקדמה לפגיעה, השתלשלות העניינים לאחר המריבה, הפגיעה, והקטטה שלאחריה.

ד. ראיות נוספות שהוגשו על ידי המדינה. בכללן של ראיות אלו, ניתן למנות את: (1) חוות דעתו של בוחן התנועה המשטרתי, רס"ב שמעון כהן, מיום 1.7.2020 (ת/10. להלן: חו"ד הבוחן). חו"ד הבוחן מתייחסת לתקינות הרכב, ולמצאים שאותרו בו. בפרט, מצוין בדו"ח כי אותרו אבנים בפנים הרכב, וכי הן שמשות החזית, הן שמשות הדלת הימנית האחורית - מנופצות (שמשות החזית נופצה, אך לא נפער בה פתח). יוער, כי לחוות דעת זו צורפו דו"ח נזקים (ת/11) ולוח של 25 תצלומים המתעדים את הנזקים שנגרמו לרכב המערער (ת/12) (דו"ח הנזקים ו-תצלומי הבוחן, בהתאמה); (2) דו"ח מסכם חקירת מז"פ מיום האירוע (ת/13), החתום על ידי רס"ב יגאל אלפסי, הכולל תצלומים נבחרים של הרכב ופירוט על אודות מיקום הממצאים שאותרו ברכב במקום האירוע (להלן: דו"ח המז"פ, חוקר המז"פ, ו- תצלומי המז"פ, בהתאמה. לאלו צורפו, בעותק דיגיטלי, כלל התצלומים אשר צולמו על ידי חוקר המז"פ (ת/31). להלן: תצלומי המז"פ הנוספים); (3) חומרי חקירות המערער, ובכללם הודעות המערער בחקירותיו מהימים 28.6.2020 (ת/14) ו-5.7.2020 (ת/15) (להלן: הודעת המערער הראשונה ו-הודעת המערער השנייה, בהתאמה), לצד תיעודי החקירות (ת/27 ו-ת/28) ודו"חות ביצוע של שלושה עימותים מיום 30.6.2020: בין המערער לבין המתלונן 1 (ת/16), בין המערער לבין אח המתלונן 1 (ת/17) ובין המערער לבין המתלונן 2 (ת/18). בנוסף, צורף תיעוד שחזורים שנערכו ביום 5.7.2020 במקום האירוע עם המערער ועם בן המערער, בנפרד (ת/30. להלן: שחזור המערער ו-שחזור בן המערער, בהתאמה); (4) דו"חות פעולה של השוטרים אשר נכחו באירוע, ובהם, דו"ח פעולה מטעם

רס"ר יוגב יעקב (ת/9. להלן: דו"ח הפעולה מטעם השוטר); (5) הודעותיו של אח המערער, מנסור אבו עג'אג' (להלן: אח המערער הראשון), מימים 27.6.2020 (ת/33) ו-5.7.2020 (ת/34) (להלן: הודעת אח המערער הראשון מיום 27.6.2020 ו-הודעת אח המערער הראשון מיום 5.7.2020, בהתאמה).

ה. עדויות המערער ובני משפחתו. בעדות המערער, מסר את גרסתו אשר פורטה בהרחבה לעיל. בתמצית, הבהיר המערער כי בעת המריבה, החלו שני הצדדים לזרוק אבנים. לדבריו, לאחר שהחל בנסיעה מהמקום, באמצע מעגל התנועה, פגעו בו שתי אבנים אשר נכנסו דרך חלון הרכב: ראשונה, בכתפו הימנית, והשנייה, בראשו. פגיעה זו, כך הוסבר, התרחשה באמצע מעגל התנועה, ואולם בשלב מסוים נטען כי זריקות האבנים על רכבו החלו כבר בכניסה למעגל התנועה. עוד טען כי זיהה את האנשים אשר אחזו בידיהם אבנים, מקלות ואף נשק. בנוסף, בעדותו אישר כי לאחר הפגיעה קם, חצה את מעגל התנועה בניסיון לברוח, ואז נפל (פרוטוקול דיון מיום 15.11.2021, עמ' 89-148. להלן: עדות המערער). בעדות בנו של המערער, נמסרה גרסה התואמת את גרסת המערער, כאשר לטענתו בזמן שנזרקו על הרכב אבנים, עם כניסתם למעגל התנועה, נשברה זכוכית ולכן עצם את עיניו. לדבריו, האבנים אשר פגעו במערער נכנסו דרך חלונות הרכב (פרוטוקול דיון מיום 15.11.2021, עמ' 148-161. להלן: עדות בן המערער). בעדות אח המערער השני, כאיד אבו עג'אג', אשר לדבריו נכח באירועים, טען כי חזה בזריקת האבנים לעבר הרכב, וכי אלו פגעו בקדמת הרכב (פרוטוקול דיון מיום 15.11.2021, עמ' 162-186. להלן: עדות אח המערער השני). בעדות אח המערער הראשון, עמד על כך שהמערער איבד שליטה עקב זריקת אבנים לעברו, ואולם לשאלת בית המשפט קמא, השיב כי לא ראה את פגיעת האבנים ברכב (פרוטוקול דיון מיום 15.11.2021, עמ' 186-209. להלן: עדות אח המערער השני).

ו. מוצגים נוספים שהוגשו מטעם המערער, ובהם: תצלומים של מעגל התנועה (נ/1 ו-נ/2); תצלום של הצינור (נ/3); תצלומים המתארים את המקום בו טען אח המערער השני כי עמד בזמן האירוע (נ/8 ו-נ/9); תצלום בו ניתן לחזות בערימת האבנים המשתלבות אשר אח המערער השני טען כי נזרקו לעברו של המערער (נ/10); ותצלום בו טען אח המערער השני כי המתלונן 2 מחזיק אבן עובר לאירוע (נ/11).

5. בהכרעת דינו, קבע בית המשפט כי הסרטונים, יחד עם עדויות המתלוננים והדו"חות הרפואיים בעניין המתלוננים, מובילים למסקנה כי מעבר לכל ספק סביר כי המערער נסע ברכבו, קיפח את זכות הקדימה של הרכב האחר, האיץ לעבר קבוצת האנשים ופגע במתלוננים 1 ו-2, בעוד המתלונן 3 הצליח לחמוק מהפגיעה. באשר לקיומו של היסוד הנפשי של העבירות בהן הואשם, הובהר כי המסקנה היחידה האפשרית מהנהיגה הנצפית בסרטונים היא שהמערער פעל בכוונה ברורה לפגיעה

קשה בקבוצת האנשים, תוך שצפה את תוצאותיה של הפגיעה כקרובות לוודאי. בית המשפט הבהיר, כי מצא את עדויות המתלוננים ואח המתלונן 1 מהימנות, הן לאור התרשמותו הישירה מהן, הן משום התיישבותן עם הראיות החיצוניות. הוער, כי המתלונן 3 הכחיש בעדותו כי נזרקו אבנים על רכב המערער לאחר הפגיעה, ואולם מהראיות עולה בבירור כי לאחר הפגיעה הרכב נפגע מאבנים רבות. עם זאת, הודגש כי מעדויות עדי התביעה עולה כי לא הושלכו אבנים לעבר הרכב עת נסע במעגל התנועה.

בתוך כך, דחה בית המשפט קמא את גרסת המערער לאחר שמצאה בלתי מהימנה, משום שזו כללה שינויי גרסאות וסתירות. לדבריו, גרסה זו אינה מתיישבת עם הסרטונים, ובפרט עם כך שבניגוד לטענתו הראשונית של המערער (אותו שינה המערער בשלב מסוים, ונסתרה גם בעדות בן המערער), ובניגוד לדו"ח מד"א בעניין המערער, היה המערער בהכרה לאחר הפגיעה ונצפה חוצה את מעגל התנועה. עוד נקבע, כי גרסת המערער אינה עקבית ביחס למועד זריקת האבנים עליו - בתוך מעגל התנועה וקרוב לנקודת עליית רכבו על המדרכה, או קודם לכך. בין כך ובין כך, הוסבר, לא נצפית בסרטון ממצלמת המוקד כל השלכת אבן, ואף לא נחזים אנשים בקרבת הרכב, אלא רק מעבר למעגל התנועה. אף בעדויות עדי ההגנה לא היה כדי לחזק, לשיטת בית המשפט, את גרסת המערער: אח המערער השני, מוסבר, עמד במרחק רב מהרכב והעיד כי האבנים פגעו בשמשה הקדמית, בעוד שהמערער עצמו טוען כי האבנים נכנסו לרכב מחלונותיו הקדמיים; בן המערער, לטענתו, עצם את עיניו, ובלאו הכי אין תימוכין בסרטון לטענתו כי האבנים נזרקו לעבר הרכב מצדו הימני; ואח המערער הראשון טען כי הסרטון חתוך מבלי שגיבה אמירה זו בראיה כלשהי. בית המשפט קמא הוסיף וקבע כי האבנים אשר נמצאו על שמשת הרכב הקדמית, והאבנים אשר חוקר המז"פ ציין כי נמצאו ברכב, הן תוצאה של האירועים שלאחר הפגיעה, אשר הובילה לקטטה שכללה השלכת אבנים.

בית המשפט קמא הוסיף, ביחס לטענת המערער לפיה לא נגרמה למתלוננים חבלה חמורה (שהועלתה בסעיפים 42-45 לסיכומי המערער מיום 18.10.2022), שהמתלוננים 1 ו-2 נפצעו באופן חמור אשר הצריך טיפול ובדיקות בבית החולים, ושדי בכך כדי להוות "חבלה חמורה" או "פגיעה" כדרישת סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין. עוד הובהר, כי רכב יכול, בנסיבות כדוגמאות אלה במקרה דנן, לשמש כלי נשק פוגעני, באופן העונה על דרישה זו בסעיף 329(א)(2) לחוק העונשין. ביחס לטענת ההגנה מן הצדק, נקבע כי אין מדובר באכיפה בררנית או בהפליה, משום שעולה כי מדובר בתקיפה קשה של המערער את המתלוננים, ולא בסיטואציה הדדית.

6. בגזר דינו מיום 18.7.2023 השית בית המשפט קמא על המערער עונש מאסר בפועל לתקופה של 42 חודשים, בניכוי ימי מעצרו; עונש מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים, לבל יעבור על עבירת אלימות מסוג פשע בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו; פיצויים על סך 20,000 ש"ח ו-5,000 ש"ח למתלוננים 1 ו-2, בהתאמה; ופסילת רישיון נהיגתו בפועל, לתקופה של 5 שנים.

במכלול שיקוליו, שקל בית המשפט קמא את האמור בתסקיר שירות המבחן מיום 10.5.2023 (להלן: התסקיר), ממנו עולה כי המערער נעדר עבר פלילי ובעל רקע תעסוקתי יציב. ואולם, הובהר כי המערער אינו מודה בעבירות בהן הורשע, כי הוא חש הקורבן בסיטואציה, כי הוא אינו מעוניין בטיפול פסיכיאטרי אשר הומלץ לו, וכי הוא מתקשה לשלוט ברגשותיו. לפיכך, הוסבר, קיים בעניינו של המערער סיכון להתנהגות עוברת חוק בתחום האלימות. בית המשפט קמא הוסיף ועמד על שורה של ערכים מוגנים אשר נפגעו בביצוע העבירות, ובהם שמירה על שלמות גופו של אדם, חייו וכבודו, כמו גם פגיעה בביטחון הציבור, בסדר הציבורי, ובצורך למנוע שימוש בכלי רכב לביצוע עבירות. בהתאם למכלול האמור, קבע בית המשפט קמא כי מתחם העונש, בנסיבות העניין, עומד על מאסר בפועל של 3-5 שנים, וכולל רכיב של פיצוי ופסילה בפועל. בקביעת עונשו של המערער בתוך מתחם העונש, שקל בית המשפט את כפירתו באשמתו ואת היעדר הבעת הצער או החרטה על מעשיו, אשר מחייבים, לשיטתו, מתן משקל של ממש להרתעת היחיד. ואולם, לאור נסיבותיו האישיות של המערער, ובכללן היעדר עבר פלילי בעניינו והיותו אב ל-8 ילדים, הוצב עונשו ברף התחתון של מתחם העונש. עם זאת, נדחו טענות שהועלו על ידי המערער ביחס למצב דיכאון קשה בו הוא שרוי, ונקבע כי אין לתת משקל להסכם סולחה אליו הגיעו בני המשפחה, שכן זה אינו מתייחס לאירוע אלא לסכסוך אחר. כמו כן, הביא בית המשפט קמא בחשבון את העיכובים בהליך, שנבעו מדחיות חוזרות ונשנות ומהחלפת ייצוג של המערער.

טענות הצדדים

7. בערעורו על הכרעת הדין, טוען המערער כי מדובר במקרה חריג בו הראיות המרכזיות אינן מותירות ספק ביחס לחפותו, ומשכך, מצדיקות סטייה מכלל אי ההתערבות של ערכאת הערעור ביחס לממצאי מהימנות ועובדה. המערער עמד על גרסתו ביחס למריבה שהחלה עקב רצונו לתקן את צינור המים המספק מים לביתו. המערער הפנה לעדותו בבית המשפט קמא, לפיה נמנע מלצעוק במהלך המריבה, וביקש שיעזבוהו בשקט, כמו גם חזר על עיקרי גרסתו ביחס לפרטי האירוע ולאובדן השליטה ברכב. לשיטת המערער, הסרטונים הם "ראיית זהב" אשר מצדיקה את זיכויו, ומפריכה את עדויות עדי התביעה. בתוך כך, חזר המערער על הטענה כי ניתן לצפות באבנים נעות על רקע הכביש, וצירף מספר תמונות הלקוחות מתוך הסרטון ממצלמת הרכב, אשר מתעדות, לדבריו, אבנים אשר נזרקו לעבר רכבו במהלך כניסתו למעגל התנועה. יצוין, כי המערער ערער גם על גזר דינו, ואולם לא טען בנימוקי ערעורו לעניין זה.

8. בעיקרי הטיעון מטעמה, טוענת המדינה כי הרשעתו של המערער, ובפרט הקביעות ביחס לכוונתו של המערער לפגוע במתלוננים, נסמכות על מסד איתן של ראיות שונות, ועל קביעות מהימנות נחרצות של בית המשפט קמא, בהן אין להתערב. המדינה הדגישה, כי הסרטון ממצלמת המוקד מראה כי לא עמדו בצדו הימני של הרכב, או במעגל התנועה, מי שיכלו להשליך לעברו אבנים, וכן כי אין כל פגיעה

ברכבו. עוד הפנתה המדינה לדו"ח מד"א בעניין המערער, ממנו עולה כי בזמן בדיקתו היה בהכרה. לשיטת המדינה, יש לשלול את טענת המערער כי נזרקו על רכבו אבנים עת נסע במעגל התנועה, אף לאור עדויות עדי התביעה, אשר זכו לאמונו של בית המשפט, לאחר שזה התרשם מהן באופן בלתי אמצעי, וקבע כי הן מתיישבות עם הראיות החיצוניות להן. מנגד, הודגש, כי בית המשפט דחה את גרסת המערער, תוך שהוא קובע נחרצות כי חלק מטענות המערער ועדי ההגנה הן מופרכות וחסרות שחר. הוטעם, כי המערער עצמו לא היה עקבי ביחס לאובדן הכרתו, שכן בניגוד לטענתו לפיה היה מחוסר הכרה עד להגעתו לבית החולים, הוא נצפה יוצא מרכבו לאחר הפגיעה ומתקוטט עם אחרים. ביחס לטענה לפיה בסרטונים ניתן לצפות באבנים נעות על רקע הכביש, הפנתה המדינה לקביעת בית המשפט קמא לפיה האבן ניצבה במקום עוד בטרם הגיע רכב המערער, והוסיפה כי הסרטונים אינם מתעדים זריקת אבנים כלל. ביחס לערעורו של המערער על גזר הדין, טענה המדינה, בתמצית, כי לא נפלה שגגה המצדיקה את התערבותו של בית משפט זה, וכי בית המשפט קמא לא חרג לחומרה בקביעת העונש.

9. בדיון שהתקיים בערעור ביום 3.6.2024 (להלן: הדיון), הקרינה בפנינו באת-כוח המערער את הסרטונים בהילוך איטי, וחזרה על הטענה כי נצפות בו בבירור אבנים הנעות על רקע הכביש. לטענתה, יש בכך כדי לסתור את קביעת בית המשפט קמא לפיה עובר לפגיעה לא הושלכו אבנים על המערער או על רכבו. עוד צוין, כי מהסרטון ממצלמת הרכב עולה כי גופו של המערער, בעת נסיעתו במעגל התנועה, נטה קדימה, וכי תיעוד זה מחזק אף הוא את הסברה לפיה איבד שליטה על רכבו עקב פגיעת האבנים בו. באת-כוח המערער הוסיפה כי הטענה לפיה פעל המערער בכוונה לפגוע במתלוננים הינה משוללת היגיון, שכן בנו של המערער נכח ברכבו בעת האירוע. באת-כוח המדינה, מנגד, הדגישה כי טענות המערער אינן מחדשות דבר, שכן הוצגו בפני בית המשפט קמא, ועמדה על כך שבית המשפט קמא נקט לשון נחרצת וחד משמעית בדחיית גרסת המערער.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובחומר הראיות, ושמעתי את טיעוני באי-כוח הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור על הכרעת הדין להתקבל, כך שהמערער יזוכה מהעבירות בהן הואשם מחמת הספק, וכך אציע לחברי" שנעשה. להלן אבהיר נימוקי.

11. כידוע, אין זה מדרכה של ערכאה זו, כערכאת ערעור, להתערב בממצאי עובדה ובקביעות מהימנות של בית המשפט קמא, אלא במקרים חריגים בלבד. כלל זה מבטא הכרה ביכולתה של הערכאה הדיונית להתרשם באופן ישיר ובלתי אמצעי מהצדדים, ומהראיות והעדויות שהובאו בפניה (ראו ע"פ 7474/19 בן דוד נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (12.7.2020); ע"פ 7162/19 ראש נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (3.1.2021); ע"פ 1745/20 עקל נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (11.2.2021)).

ברם, להלכה זו נקבעו לאורך השנים בפסיקה מספר חריגים. על פי אותם חריגים, התערבות מהסוג האמור תיתכן במקרים בהם מדובר, למשל, במסקנות הצומחות מהעובדות, ולא בעובדות עצמן; כאשר הקביעות מבוססות על שיקולי היגיון וסבירות של עדות ביחס לכלל הראיות בתיק; מקום בו בוססו מסקנות הערכאה המבררת על ראיות שבכתב, תמלילי קלטת או חפץ; במקרים בהם עולות סתירות מהותיות בעדויות אשר לא ניתנה עליהן הדעת, או בטעות מהותית בהערכת מהימנותם של העדים; כאשר הערכאה הדיונית התעלמה לחלוטין מראיות מסוימות, או שאלו נעדרו מעיניה; וכן כאשר הערכאה הדיונית אימצה גרסה מופרכת וחסרת היגיון (ראו החריגים המנויים בע"פ 37/07 פרג נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (10.3.2008), והחריגים הנוספים המוזכרים בע"פ 8146/09 אבשלום נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (8.9.2011). כן ראו ע"פ 2977/06 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (17.3.2008); ע"פ 1139/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (13.3.2024); יעקב קדמי על הראיות 1919-1918 (2009)).

12. בנסיבות המקרה דנן, מצאתי כי יש מקום לסטות מכלל אי-ההתערבות המתואר, וזאת בפרט בשל מסקנותיו של בית המשפט קמא ביחס לראיות החפציות אשר הונחו בפניו, ובמיוחד הסרטונים (העומדים במרכז ערעורו של המערער. ראו סעיפים 8 ו-36 לנימוקי הערעור). ביחס לראיות מסוג זה, כאמור, אין יתרון ממשי לערכאה הדיונית על פני ערכאה זו (ראו ע"פ 3947/12 סאלח נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (21.1.2013). כן ראו, ביחס להודעות ולעדויות בתיקי עבירות מין, המובאות לא פעם בפני בית המשפט על דרך של הקלטה: ע"פ 7150/06 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (26.6.2008); ע"פ 4453/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 30 (20.7.2017); ע"פ 3080/24 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (12.5.2024)).

13. השאלה המרכזית העומדת ביסוד הכרעת הדין בתיק זה היא האם ניתן להשתכנע, מעבר לכל ספק סביר, כי נסיעת רכבו של המערער לכיוון המתלוננים נעשתה בכוונת מכון מתוך מטרה לפגוע בהם, או שמא נותרה אפשרות ממשית לפיה היא ארעה כתוצאה מאובדן שליטה של המערער על רכבו. במילים אחרות, המחלוקת אינה על אשר אירע - פגיעת רכבו של המערער במתלוננים, לאחר שנסע במעגל התנועה בקו ישר לכיוונם - שכן זו מתועדת היטב, ואינה שנויה כלל במחלוקת. המחלוקת היא על הגורם שהביא להתפתחות זו - פעולה מכוונת מצד המערער שנועדה להביא לפגיעה במתלוננים, או אובדן שליטה על הרכב. עניין לנו איפוא במחלוקת ביחס למצבו הנפשי של המערער בשעה שנמנע מלהסיט את רכבו כך שיקיף את מעגל התנועה: האם המדובר במעשה שנעשה בכוונה מיוחדת להביא לפגיעה במתלוננים, או שמא מדובר במחדל, הנובע מפגיעה ביכולתו של המערער לקבוע את נתיב הרכב.

14. ויובהר, הצגת המחלוקת בדרך זו מתחייבת מטיב העבירות בהן הואשם והורשע המערער. המערער לא הועמד לדין בגין עבירת רשלנות, המייחסת לו אחריות לכך שלא נקט באמצעי הזהירות הדרושים על מנת למנוע את שהתרחש. המערער הועמד לדין והורשע בעבירה של כוונה מיוחדת,

המייחסת לו את הרצון לפגוע במתלוננים באמצעות רכבו. אעמוד ביתר פירוט על עניין זה, תוך התייחסות לסעיפי האישום בהם הורשע המערער: שתי חלופות של עבירת החבלה בכוונה מחמירה.

15. עבירת החבלה בכוונה מחמירה קבועה בסעיף 329(א) לחוק העונשין. למען נוחות הדין, אביא את נוסח הסעיפים הרלוונטיים להלן:

329. (א) העושה אחת מאלה בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה, או להתנגד למעצר או לעיכוב כדין, שלו או של זולתו, או למנוע מעצר או עיכוב כאמור, דינו - מאסר עשרים שנים:

(1) פוצע אדם או גורם לו חבלה חמורה, שלא כדין;

(2) מנסה שלא כדין לפגוע באדם בקליע, בסכין, באבן או בנשק מסוכן או פוגעני אחר;

[...]

החלופה הראשונה, הקבועה בסעיף 329(א)(1) (להלן: החלופה הראשונה), הינה עבירה תוצאתית, בעוד שהחלופה השנייה, הקבועה בסעיף 329(א)(2) (להלן: החלופה השנייה), הינה עבירת ניסיון התנהגותית. בהתאם לכך, באשר ליסוד העובדתי, תחת החלופה הראשונה יש להוכיח כי נגרמה למאן שהוא פציעה או חבלה חמורה (ראו הגדרות "פציעה" ו"חבלה חמורה", בסעיף 34 כד לחוק העונשין. כן ראו, ביחס להגדרת "חבלה חמורה": ע"פ 10357/06 אבו דיב נ' מדינת ישראל, פסקאות 31-32 (6.8.2007) (להלן: עניין אבו דיב); ע"פ 4277/12 בכוראשוילי נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (28.7.2013) (להלן: עניין בכוראשוילי); ע"פ 8870/12 סנד נ' מדינת ישראל, פסקה 48 (15.1.2014) (להלן: עניין סנד)), ולהוסיף ולהוכיח קשר סיבתי בין המעשים הנטענים לבין הפציעה או חבלה החמורה (עניין אבו דיב, פסקה 25; עניין סנד, בפסקה 49; יצחק קוגלר תאוריה ומעשה בדיני עונשין: מבוא והיסוד העובדתי 349 (2020)). תחת החלופה השנייה, אין צורך להראות כי נגרמה התוצאה האמורה, אלא שלצורך התגבשות היסוד העובדתי די להראות ניסיון לפגוע באדם בנשק מסוכן או פוגעני (ראו בהרחבה, ביחס להגדרת הניסיון: ע"פ 4667/93 מיכאלשווילי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (9.6.1994); ע"פ 11068/08 מדינת ישראל נ' סנקר, פסקאות 36-39 (12.7.2010)). ביחס לכניסתו של רכב בהגדרת "נשק מסוכן או פוגעני", ראו ע"פ 1184/00 מחמיד נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 159, 172 (2000); ע"פ 9338/01 מדינת ישראל נ' עווידה, פ"ד נז(1) 529, 531 (2002); ע"פ 4930/02 גודת עאבד נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (29.4.2004); ע"פ 4277/14 אלזבידי נ' מדינת ישראל, פסקה 46 (28.5.2015)).

באשר ליסוד הנפשי, שהוא כאמור העומד בלב המחלוקת בתיק הנוכחי, תחת שתי החלופות נדרשות הוכחת מחשבה פלילית, קרי, מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה. לצד המודעות, נדרשת גם הוכחת יסוד נפשי של "כוונה מיוחדת". לעניין החלופה הראשונה, המדובר בכוונה לגרום לתוצאה האסורה, כמשמעו של סעיף 20(א)(1) לחוק העונשין (ראו ע"פ 7637/05 יוסף נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (5.7.2007); ע"פ 3573/08 עוואדרה נ' מדינת ישראל, פסקה 39 (13.4.2010); ע"פ 3052/10 זועבי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (5.9.2011); יורם רבין ויניב ואקי דיני עונשין, 415 (2014) (להלן: רבין וואקי)), ולעניין החלופה השנייה, המדובר במטרה לגרום ליעד הקבוע בעבירה, במובנו של סעיף 90א(2) לחוק העונשין (ראו ע"פ 9511/01 קובקוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(2) 687, 694 (2002); ע"פ 7085/07 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 32 (5.5.2008); ע"פ 6019/09 קילאני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (18.3.2010); עניין בכוראשוילי, בפסקה 35; רבין וואקי, עמ' 417).

16. ככל שעובר לפגיעה במתלוננים היה מצוי הרכב בשליטתו של המערער, והוא זה שכיוון אותו לנתיב בו נסע, הרי שניתן להסיק ממעשיו, על סמך החזקה כי אדם מתכוון, על דרך הכלל, לתוצאות הטבעיות של מעשיו, כי ביקש לפגוע במתלוננים (ראו, לעניין חזקה זו ע"פ 7540/02 בן מחמוד כליב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (27.10.2003); ע"פ 3498/19 זרבאילוב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (15.9.2020)). זאת ועוד, בעניינו יש משנה תוקף לחזקה האמורה, שכן למערער היה מניע לפגוע במתלוננים (כידוע, קיומו או היעדרו של מניע אמנם אינו משפיע במישור האחריות הפלילית, אך ביכולתו להוות ראייה נסיבתית תומכת. ראו ע"פ 8005/04 אברוטין נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (29.3.2007); ע"פ 7253/14 פינקלשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (16.11.2015); ע"פ 2050/21 אלהואשלה נ' מדינת ישראל, פסקה 68 (16.5.2023)). המערער העיד כי ידע מי הם האנשים הנמצאים במעגל התנועה, הממוקם מרחק קצר מביתו (ראו הודעת המערער השנייה, עמ' 5, שו' 113-115), ואין חולק כי בין שני הפלגים התפתחה זמן קצר לפני כן מריבה בעקבות רצונו של המערער לתקן את צינור המים המוביל לביתו. המערער ניסה אומנם להמעיט בחשיבותו של ריב זה ובמידת מעורבותו בו (עמ' 16 למענה לכתב האישום, שם נטען כי "כן היה סכסוך בין הפלגים השונים, אך [המערער] לא היה מעורב בסכסוך הזה"), ואולם ניתן ללמוד על סערת הרגשות בה היה המערער נתון כתוצאה מהניסיון של המתלונן 2 למנוע ממנו את תיקון הצינור מדברים שאמר לחוקרו בחקירתו מיום 28.6.2020: "אני לא יכול להשאיר את הילדים שלי יום, או חצי יום, או שעה או שעתיים בלי מים. יש לי ילדים נכים בבית. יש לי כבשים. יש לי אנשים רוצים לשתות מים, לשטוף את הבית. אני לא יכול להשאיר אותם בלי מים. זה הכל. ואף אחד לא יוכל למנוע ממני לשתות מים... אף אחד לא יכול למנוע ממני לשתות מים, או לתקן את הצינור שלי שהתפוצץ. אף אחד בעולם. מי יכול למנוע ממני לתקן את הצינור... אף אחד לא יכול למנוע ממני... זה הכל, פשוט מאוד" (תמלול דברי המערער מהקלטת חקירתו הראשונה מיום 28.6.2020, המצורפת כמוצג ת/27 למוצגי המדינה).

17. המערער אינו טוען כי לא שלט ברכב בעת שנכנס למעגל התנועה. ואכן, שליטתו ברכב בשלב זה

ניכרת גם מהסרטונים, בהם ניתן להבחין בהאטה עובר לכניסה למעגל התנועה. טענתו של המערער היא שאיבד את השליטה על הרכב בעקבות זריקת אבנים על הרכב במהלך נסיעתו במעגל התנועה. בית המשפט קמא דחה אפשרות זו משסבר כי גרסת המערער, לפיה איבד שליטה על הרכב בעקבות אבנים שנזרקו עליו, אינה נתמכת בראיות חיצוניות, וכי העדויות שהובאו לתמיכה בה הן בחלקן "מופרכות, וחסרות שחר" (עמ' 21 ו-19 להכרעת הדין, בהתאמה). לאחר צפיות חוזרות ונשנות בסרטונים, במהירות רגילה, במהירות מואטת, ותמונה אחר תמונה, השתכנעתי כי קביעה זו של בית המשפט קמא אינה נקיה מקשיים, וכי הקשיים הטמונים בה מחייבים לזכות את המערער, מאחר שהם מבססים ספק סביר בדבר היתכנות גרסתו. להלן אבהיר מהם אותם קשיים, ומדוע הם מבססים לשיטתי ספק סביר ביחס לאשמתו של המערער.

18. נקודת המוצא ידועה ומוכרת: על בחינת גרסת המערער להיעשות על בסיסו של כלל היסוד הראייתי בהליך הפלילי, לפיו לצורך הרשעתו של נאשם, על בית המשפט להשתכנע כי אשמתו הוכחה "מעבר לספק סביר" (סעיף 34כב(א) לחוק העונשין). רף זה מחמיר ביחס לזה הנהוג במשפט האזרחי, ואין די בהכרעה כי גרסת המדינה סבירה יותר מגרסת המערער (ראו ע"פ 6890/04 מדינת ישראל נ' בלאוסוב, פסקה 13 (11.7.2005); ע"פ 10479/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (11.6.2009)). על המערער, מנגד, להוכיח כי קיימת היתכנות ממשית, העומדת במבחן השכל הישר, ניסיון החיים וההיגיון, והמעוגנת בחומר הראיות, לאפשרות קיומו של הסבר חלופי הסותר את ההנחה המפלילה (ע"פ 6295/05 וקנין נ' מדינת ישראל, פסקה 47 (25.1.2007); ע"פ 7860/10 אלפסי נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (5.2.2013); ע"פ 6427/10 דגון נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (6.8.2013)).

19. האינדיקציה האובייקטיבית הראשונה התומכת בגרסת המערער לפיה איבד שליטה על הרכב היא אופן התרחשות האירוע. אין עסקינן במקרה בו רכב דורס אדם או קבוצת אנשים הנמצאים על הדרך או בצדה, באופן היוצר סיכון להם, אך לא לרכב ולנוסעים המצויים בו. דנים אנו באירוע בו אדם מן היישוב, נעדר עבר פלילי ואב לשמונה ילדים בעל רקע תעסוקתי יציב, פוגע באמצעות רכבו בעוצמה רבה במעקה בטיחות ולאחר מכן בעץ גדול, באופן המסכן בצורה מוחשית מאד את הנהג והנוסעים, והצפוי לגרום לפגיעה קשה לרכבו (ואכן מדו"ח הנזקים עולה כי הרכב, שהוא רכבו של המערער, ניזוק בצורה קשה). זאת ועוד, ברכב היה מצוי אותה עת לא רק המערער עצמו, אלא גם בנו הקטין. במצב דברים זה, וביודענו כי אין מדובר בפעולת טרור על רקע אידיאולוגי, האפשרות שהנהג כיוון את רכבו ככוונת מכוון לנתיב התנגשות במעקה הבטיחות ובעץ אינה בגדר החלופה הראשונה, אף לא המתבקשת, שהמתבונן בסרטונים מעלה על דעתו. למען האמת, אלמלא היינו יודעים כי המתגודדים על המדרכה הם בני ריבו של המערער, ספק אם היה מתבונן בסרטונים שלא היה מניח כי המערער איבד מסיבה כלשהי את השליטה ברכב.

20. ועדיין, זהות הנפגעים מההתנגשות ידועה לנו, ואין אנו יכולים להתעלם ממנה. צירוף המקרים לפיו המערער איבד שליטה ברכב באופן שגרם לו לדרוס דווקא את אותם אנשים עימם היה לו סכסוך פוגעני מספר דקות קודם לכן הינו מטריד מאד. יתרה מכך, מקובל עלי כי בהעדר הסבר לאובדן השליטה, טיעון סתמי לא היה מספק על מנת להתגבר על תמיהה זו. רוצה לומר, גם אם אופן התרחשות האירוע הוא חריג, ואינו מתיישב במקרה הרגיל עם כוונת דריסה, הרי שלאור הנסיבות (קרי, זהותם של הנפגעים והסכסוך הטרי בינם לבין המערער) סבורני כי נכון היה לקבוע שחזקת הכוונה עודה עומדת. ואולם, ככל שקיימת תמיכה ראייתית בכך שטענת המערער לאובדן שליטה אינה טענה בעלמא, אלא אפשרות ממשית, שהתביעה לא הצליחה לשלול - וכך בענייננו - סבורני שנוצר ספק סביר ביחס לאשמתו של המערער, באופן המחייב את זיכוי.

21. ההסבר שהמערער סיפק לאובדן השליטה הוא זריקת אבנים לכיוון רכבו מצד ימין במהלך נסיעתו במעגל התנועה. גרסת המערער ביחס לזריקת האבנים על רכבו עקבית, ונטענה כבר בחקירתו הראשונה במשטרה (הודעת המערער הראשונה, עמ' 2, שו' 21-22, 31-38). המערער חזר פעם אחר פעם על עמדתו זו. ויובהר, בית המשפט קמא יחס משמעות רבה למה שנחזה בעיניו כסתירה מהותית בגרסת המערער - אי העקביות לעניין עיתוי זריקת האבנים: במהלך נסיעתו במעגל התנועה (כך במרבית התייחסויותיו. ראו למשל הודעת המערער הראשונה, עמ' 2, שו' 21, 49-53; שחזור המערער; עדות המערער, עמ' 97, שו' 3-9, ועמ' 135, שו' 7-15); עם הכניסה למעגל התנועה (שם, עמ' 135, שו' 23-26. טענה זו הועלתה לראשונה בהודעת המערער השנייה, עמ' 1, שו' 14-15 ובתמונה המצורפת לה. יוער כי בשלב מאוחר יותר בהודעה זו, חזר על טענתו לפיה נזרקו האבנים במהלך נסיעתו במעגל התנועה. ראו שם, עמ' 4, שו' 90-91); או עובר לכניסתו למעגל התנועה (טענה שהעלה לראשונה המערער בעדותו בבית המשפט קמא. ראו עדות המערער, עמ' 144, שו' 23-25. ראו גם דברי בא-כוחו הקודם, במהלך דיון בסיכומי המערער בהליך קמא: פרוטוקול דיון מיום 30.10.2022, עמ' 225, שו' 26-27). ואולם, ספק בעיני אם האפשרויות עומדות בסתירה חזיתית זו לזו, במיוחד בהינתן הזמן הקצר בו מדובר מכניסת הרכב למעגל התנועה ועד לעלייתו על המדרכה (שניות בודדות), המהירות בה התרחשו הדברים וחבלת הראש שנגרמה למערער.

22. עדות המערער בעניין זה נתמכת בדברי בנו אשר העיד כי נזרקו על הרכב אבנים (תחילה טען כי האבנים נזרקו על הרכב כבר עם כניסתם למעגל התנועה. ראו עדות בן המערער, עמ' 150, שו' 13-14, ועמ' 152, שו' 20-26. במענהו לשאלות בית המשפט קמא, הבהיר בן המערער כי האבנים נזרקו לראשונה כשהיו בתוך מעגל התנועה. ראו שם, עמ' 153, שו' 4-13. הבהרתו זו תואמת את שחזור בן המערער, שם הצביע על מרכז מעגל התנועה, כמקום בו נזרקה האבן הראשונה). גם בהקשר זה, אני מתקשה לייחס משמעות לשאלת העיתוי המדויק של המועד בו הבחין בן המערער לראשונה בזריקת האבנים לכיוון מעגל התנועה - במיוחד בהינתן האפשרות שזריקת האבנים החלה עובר לכניסת הרכב למעגל התנועה, ואולם הפגיעות ברכב אירעו במהלך נסיעתו במעגל התנועה.

ודוק, הן מעדויות התביעה והן מעדות המערער עולה כי קדמה לפגיעה זריקת אבנים, כבר בשלב המריבה, ואף בכך יש לחזק סברה זו (ראו, מטעם התביעה, את עדות אח המתלונן 1: עמ' 81, שו' 25-23, ועמ' 84-85. יוזכר כי בית המשפט קמא, בעמ' 20 להכרעת הדין, קבע כי עדותו זו מהימנה. כן ראו, מטעם ההגנה, את עדות המערער לפיה שני הצדדים למריבה זרקו אבנים. ראו שם, עמ' 95, שו' 27-12).

23. גרסת המערער זוכה לחיזוקים חיצוניים בדו"חות שנכתבו זמן קצר לאחר האירוע. הראשון, הוא דו"ח מד"א בעניין המערער, אשר סיכם את הטיפול במערער עם הגעת הצוות הרפואי למקום, וממנו עולה כי המערער "נמצא שכוב על הריצפה מדמם מהראש, מצב יציב, מוגדר בינוני, [...] סובל מחבלת ראש, דימום בלתי פוסק, איבוד הכרה" (ההדגשות נוספו). כן מצוין בדו"ח זה כי בן המערער דיווח לצוות המטפל כי המערער "בנסיעה חטף אבן בראש ונכנס לכיכר" (גרסה דומה נמסרה לצוות המטפל בבית החולים, שכן צוין במכתב שחרור המערער כי חבלת ראשו נגרמה "לאחר מכה בראש מאבן שקיבל במהלך נהיגה"). הדו"ח השני התומך את גרסת המערער, הוא דו"ח הפעולה מטעם השוטר, אשר מתאר את השתלשלות העניינים עם הגעת כוח השיטור למקום מיד לאחר האירוע. דו"ח זה מציין כי בעת הגעת השוטר למקום האירוע הוא תיחקר את הנוכחים, ובהם את יוסף אבו עג'אג' מבני הפלג של המערער. הלה טען בפניו כי המתלוננים ואדם נוסף "פתאום החלו לרגום באבנים [...] ואז [המערער] נכנס במעקה ובעץ ואיבד שליטה" והוסיף כי "בטח הצד השני יגיד לכם ש[המערער] דרס אותם" (ראו שם, עמ' 3). מדובר, איפוא, בתיעוד כתוב של שתי גרסאות מוקדמות התומכות בגרסת המערער, ויש להניח כי בשלב זה, בו היה נתון המערער לטיפול רפואי, יכולתם של המעורבים לתאם ביניהם גרסאות הייתה מוגבלת.

24. בית המשפט קמא דחה את גרסת המערער, ופסק באופן נחרץ, לאור העדר ראיות חיצוניות לזריקת אבנים, כי "לא היתה כל השלכת אבנים על ה[מערער] או על רכבו הנוסע בככר, בניגוד לטענתו" (עמוד 22 להכרעת הדין). ואולם, התבוננות בסרטונים, שהם הראיה האובייקטיבית המרכזית הקיימת בעניין זה, דווקא מלמדת על מסקנה הפוכה, התומכת ומחזקת את גרסת המערער. בחינה יסודית של הסרטון ממצלמת הרכב, בין השאר באמצעות סרטון ההילוך האיטי שהגישה ההגנה, מלמדת כי ניתן להבחין בו לפחות בשני עצמים הנעים במהירות מהכיוון שהמערער טוען שנזרקו עליו אבנים (צדו הימני של הרכב), מגיעים לכביש המקיף את מעגל התנועה, וחוצים אותו זמן קצר מאד לפני שרכב המערער נוסע בו: האחד, הגדול יותר, עובר לכניסתו של רכב המערער למעגל התנועה (עצם זה נראה גם בסרטון ממצלמת המוקד); השני, הקטן יותר, בזמן כניסתו של המערער לצומת. בהמשך חוסם רכבו של המערער את אפשרות הצפייה לכיוון זה, וממילא לא ניתן היה להבחין בסרטון ממצלמת הרכב בעצמים נוספים הנעים לכיוון רכב המערער מכיוון ימין. ויובהר: אין זה בתחום מומחיותו של בית המשפט לקבוע מהם העצמים הנראים בסרטונים, ואולם מהירות תנועתם וגודלם בהחלט מתיישבת עם האפשרות שמדובר באבנים שנזרקו לכיוון מעגל התנועה. העובדה שבמהלך כניסתו של רכב המערער למעגל התנועה נעו לכיוונו מצד ימין עצמים הנחזים להיות אבנים, בוודאי מהווה, בניגוד

לקביעת בית המשפט קמא, תמיכה אובייקטיבית בגרסת המערער כי על מעגל התנועה נזרקו אבנים במהלך נסיעתו בו.

הערה: הטענה לפיה ניתן להבחין בסרטון ממצלמת הרכב באבנים הנזרקות לכיוון רכבו של המערער ונראות על הכביש, לא זכתה למענה מספק מצד המדינה, לא בהליך קמא ולא בפנינו, וזאת אף על פי שהועלתה לראשונה במהלך עדות המערער (שם, עמ' 142, שו' 5-20, ועמ' 143, שו' 1-19). המדינה התייחסה אומנם בסיכומיה בהליך קמא לטענה זו, והשיבה לה בכך שהיא אינה נתמכת בראיות חיצוניות ובכך שהיא עומדת בסתירה לעיתוי זריקת האבנים העולה מעדות המערער (ראו פרוטוקול דיון מיום 18.9.2022, עמ' 216, שו' 11-17, ועמ' 221, שו' 14-19), אך היא נמנעה מלבחון, הלכה למעשה, האם נזרקו אבנים לעבר הכביש. חרף היעדרו של מענה ישיר לטענה, ובהתבסס על היגיון דומה לזה שהציגה המדינה, הכריע בה בית המשפט קמא, בקבעו כי "מתברר שהאבן היא מנקודת זמן עוד לפני שרכבו מגיע" (עמ' 9 להכרעת הדין).

25. זאת ועוד, גרסתם העקבית של המערער ובנו בדבר זריקת אבנים לכיוון מעגל התנועה, אשר נטענה באורח עקבי מתחילתם חקירתם, הצדיקה בחינה יסודית של טענה זו על ידי רשויות החקירה. מאחר שמדובר באירוע שתועד בזמן אמת, ניתן היה לצפות כי המשטרה תבחן האם בסרטונים שאותרו (ובכללם הסרטון ממצלמת הרכב, המתעד את האירוע מקרוב), יש ראיות לזריקת אבנים לכיוון מעגל התנועה. ואולם, למרות שבתיק זה הוגש דו"ח מז"פ, הוא אינו כולל כל התייחסות לעניין זה. חלף כך הסתפקה המשטרה בחקירת עדים, שמרביתם מוטים לצד זה או אחר שכן הם בעלי עניין במריבה שקדמה לפגיעה (ראו, ביחס לחשש מפני הטיית עדותם של "עדים מעוניינים" בני אותה משפחה: ע"פ 127/62 בן בסט נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד טז 1373, 1376 (1962); ע"פ 10357/06 אבו דיב נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (6.8.2007); יעקב קדמי על הראיות - הדין בראי הפסיקה חלק ראשון 527-528 (2009)). במצב דברים האמור, אין באפשרותנו להסתייע בדו"ח המז"פ לצורך ניתוח הסרטונים, אלא עלינו להפיק מהם מידע על פי מיטב יכולותינו הלא מקצועיות, ובתוך כך לצאת מנקודת ההנחה הנוחה לנאשם. עניין זה, אף הוא מטה את הכף לקבלת גרסת המערער.

26. בהינתן הצירוף שבין כל הרכיבים שפורטו לעיל - התרחשות שאינה אופיינית לאירוע של דריסה מכוונת; גרסה עקבית של המערער ובנו ממועד האירוע ועד לעדות במשפט כי נזרקו על הרכב אבנים; סרטון מזמן אמת התומך בגרסת המערער בדבר זריקת אבנים לכיוון מעגל התנועה; העדר בדיקה מקצועית ראויה של גרסת המערער אל מול הסרטונים על ידי המז"פ - סבורני כי מתקיים בעניינו ספק סביר שמא באובדן שליטה על הרכב מדובר, ולא במעשה דריסה מכוון.

27. ויובהר, ספק סביר זה אינו מוסר גם אם אקבל כי למערער היה מניע לפגוע במתלוננים, ואין הוא מתבטל גם אם אין ברשותנו כלים המאפשרים לאשש את טענת המערער כי אחת האבנים פגעה בו,

וגרמה לו לאובדן הכרה רגעי. נהג שעל רכבו נזרקות אבנים במהלך הנסיעה עלול לאבד שליטה עליו במגוון דרכים, והיכולת שלו, ושל הנוסעים המצויים ברכבו, להעיד לאחר מכן באופן אמין ומדויק על שאירע באותן שניות גורליות (ובעניינו מדובר בכחמש שניות בלבד) מוגבלת. כך, במיוחד, אם מביאים בחשבון את הפגיעות הרבות שהמערער ורכבו ספגו מיד לאחר מכן, כתוצאה מההתנגשות העוצמתית בעץ, ומידיהם של מי שבאו להיפרע מהמערער (וכזכור, המערער אושפז למשך יומיים לאחר התאונה, ונחקר לראשונה רק לאחר שחרורו מאשפוז). מטעמים אלה, אני סבור כי במקרה דנן, לא ניתן להכריע בהתכנות גרסת המתלונן בדבר אובדן שליטה ברכבו, באמצעות ניתוח דקדקני של מנגנון אובדן השליטה לו טען.

28. לאור האמור, אציע לחברי כי נזכה את המערער מחמת הספק מכל האישומים בהם הורשע, נבטל את העונשים שהושתו עליו ואת החיוב בפיצויים, ונורה על שחרורו ממאסרו לאלתר.

שׁוֹפֵט

השופט י' כשר:

1. צר לי, אולם איני יכול להצטרף לדעתו של חברי השופט ע' גרוסקופף. להשקפתי דין הערעור להידחות וכך אציע לחברי לקבוע.

עיקרי העובדות הנוגעים לערעור דנן מפורטים בחוות דעתו של חברי ולא אחזור עליהם אלא עד כמה שהדבר ידרש לצורך הבהרת נימוקי לדחיית הערעור.

2. נקודת המוצא של חברי, בחוות דעתו, מקובלת עליי. אף אני, כחברי, סבור כי השאלה המרכזית העומדת לדיון במסגרת הערעור דנן הינה: "...האם ניתן להשתכנע, מעבר לכל ספק סביר, כי נסיעת רכבו של המערער לכיוון המתלוננים נעשתה בכוונת מכוון מתוך מטרה לפגוע בהם, או שמא נותרה אפשרות ממשית לפיה היא ארעה כתוצאה מאובדן שליטה של המערער על רכבו."

ברם, להבדיל מחברי, הנני משוכנע, מעבר לכל ספק סביר, כי המערער פגע במתלוננים, כשהוא נוהג ברכבו, בכוונת מכוון. לדעתי, אין אפשרות ממשית כי יש אמת בטענתו של המערער לפיה הפגיעה במתלוננים נעשתה עקב תאונה שנגרמה מאובדן שליטה של המערער על רכבו, עת נרגם, כביכול, באבנים, וספג פגיעות בראשו ובכתפו שהביאו לכך שאיבד את הכרתו. זאת, מהנימוקים שאפרט להלן.

3. קודם שאגיע לאירוע בו פגע רכבו של המערער, כשהוא נהוג על ידו, במתלוננים, אבקש להזכיר

את האירוע שקדם לו במספר דקות: מריבה בין המערער ובני משפחתו לבין קרובי משפחתו מפלג אחר, לרבות המתלוננים, על רקע עבודות שביצע המערער לתיקון צינור בשטח שאנשי הפלג האחר ראו כשטח בבעלותם.

לא יהיה זה מיותר לציין כי בתשובה לכתב האישום ניסה המערער להרחיק עצמו מאותו אירוע, אלא שמעדותם של עדי תביעה שבית המשפט קמא נתן אמון בעדותם עולה כי באותו אירוע המערער קילל, גידף וצרח. העיד על כך עד התביעה מספר 1, מר זוהיר אבו עג'ג' (המכונה המתלונן 1 בחוות דעתו של חברי) (עמוד 54 שורה 5 לפרוטוקול הדיון בבית המשפט קמא, להלן: הפרוטוקול), אשר בעת האירוע פנה למשטרה, ותיעוד השיחה ("ת/1" ו-"ת/2") מלמד כי הינו מדווח, בזמן אמת, כי: "יש אחד בשם איברהים הוא מחמם את האיזור פה", ולשאלות היומנאי משיב כי אותו "איברהים" "מקלל פה" ו-"צועק" ו-"אנשים תופסים אותו".

עד תביעה 3 - מר אניס אבו עג'ג' (המכונה בחוות דעתו של חברי אחיו של המתלונן 1) - העיד שהיה זה המערער שביצע את החפירה לצורך תיקון צינור מים, שעוררה את המהומה וכי המערער החל "להשתולל" (עמוד 81 שורות 15-21 לפרוטוקול).

חברי הפנה בעניין זה (סעיף 16 לחוות דעתו) להודעתו של המערער במשטרה ממנה עולה כי אכן היה זה הוא שביצע את החפירה וכי התרגז מאוד מהתנגדותם של חברי הפלג האחר של המשפחה לביצועה של אותה עבודה. גם בעדותו בבית המשפט קמא הודה המערער כי התרגז (עמוד 106 שורה 9 לפרוטוקול), כי קיללו אותו וכי הוא השיב כשהוא מדבר ב-"קול רם" (עמוד 107 שורה 12 לפרוטוקול).

המערער היה, אפוא, מי שביצע עבודות לצורך תיקון צינור מים המשמש אותו, נתקל בהתנגדות של פלג מבני משפחתו, בעקבות כך הוצתה מריבה שהוא עמד במרכזה והתחממה עד כדי פנייה למשטרה מחשש להתלקחות מעשי אלימות. מאתר המריבה הגיע המערער לביתו (המצוי בסמוך), חזר כשהוא נוהג ברכבו, ופגע בבני אותו פלג שהמשיכו לשהות בקרבת מקום.

חברי קבע, לאור האמור (סעיף 16 לחוות דעתו), כי למערער היה מניע לפגוע במתלוננים. לכך אני מסכים ואף אוסיף: קרבת הזמן והמקום בין אירוע המריבה לבין אירוע הפגיעה, רוגזו של המערער וניסיונו של המערער, בגרסתו בפני בית המשפט קמא, להרחיק עצמו מאירוע המריבה, מחזקים באופן ממשי את טענת המשיבה כי אירוע הדריסה היה אירוע מכוון.

4. טענתו של המערער, הן בבית המשפט קמא והן בפנינו, הייתה שעובר לפגיעה במתלוננים, בעת

שנהג ברכבו, הוא נרגם באבנים, התעלף ואיבד את השליטה ברכב, כך שהפגיעה במתלוננים הייתה בלתי מכוונת.

לצורך הבנת הפן העובדתי של אירוע הפגיעה שבבסיס כתב האישום והכרעת הדין בבית המשפט קמא, אתאר תחילה את אתר ההתרחשות: מדובר במעגל תנועה, עם אי תנועה במרכזו. אם נמשיל את מעגל התנועה לשעון, אחת הכניסות אליו הינה בערך מכיוון ה-"שעה 3" (להלן: הכניסה הימנית). מטרים בודדים לפני ההשקה בין הכניסה הימנית לבין מעגל התנועה מצוי מעבר חציה. ב-"שעה 12" מצויה יציאה בעלת שני נתיבים (להלן: היציאה העליונה). יציאה נוספת מצויה בערך בכיוון ה-"שעה 9" (להלן: היציאה השמאלית).

אין חולק כי המערער יצא עם רכבו מהכניסה הימנית, המשיך בקו ישר ופגע במתלוננים ששהו בין היציאה העליונה לבין היציאה השמאלית (בין ה"שעה 10" ל"שעה 11"), כשבדרך הינו פוגע בגדר בטיחות ומתנגש בעץ הממוקם במקום שהייתם של המתלוננים.

5. כמפורט להלן, גם בנושא המרכזי העומד לדיון - טענתו של המערער כי נרגם באבנים, איבד את הכרתו ואת השליטה ברכב ולכן פגע במתלוננים - חלו שינויים בגרסאותיו של המערער והן סתרו זו את זו, שינויים וסתירות עליהם עמד בית המשפט קמא בהכרעת הדין. סבורני כי לדברים יש חשיבות רבה ועל כן אתייחס אליהם, להלן, בפירוט רב יחסית.

גרסתו של המערער בהודעתו הראשונה במשטרה ("ת/14"), הייתה כדלקמן (ההדגשות, בכל ציטוט, הוספו - י' כ'):

"עכשיו אני נכנס למעגל התנועה ואני מזהה אנשים עם אבנים בידיים מולי ממש איך שאני נכנס למעגל, הבחנתי שהאנשים הולכים לתקוף או לזרוק עלי אבנים, פתאום אני רואה עצמי במעקה של המדרכה..."

ובהמשך:

"אני ממש פונה לסוף של המעגל ואני לוקח פניה והרגשתי באבן ראשונה בכתף ואבן שניה לראש ולכתפיים ולשאר הגוף ולרכב. זה פתאום פעם אחת כמו גשם."

בהמשך הודעתו חוזר המערער על כך שהאבנים נזרקו תוך כדי נסיעתו במעגל התנועה, ממרחק של

בין שבעה, שמונה או עשרה מטרים. עוד מעיד המערער כי האנשים שרגמו אותו באבנים היו "מתחת לעץ" (קרי - במקומם של המתלוננים בעת שנפגעו), הם היו כשמונה, והפגיעה שהביאה לעילפון ארעה "בסוף ממש בפניה". בהמשך חקירתו המערעראף נקב בשמם של חמישה אנשים שהם שרגמו אותו, לטענתו.

המערער העיד כי התעורר מעלפונו רק בבית החולים והכחיש במפורש את הטענה לפיה אחר הפגיעה עמד בכוחות עצמו מחוץ לרכב.

רק לקראת סוף גביית העדות, הוצג למערער סרטון המתעד את האירוע ועומד בניגוד לגרסתו (ועל כך בהמשך) אולם הוא דבק בגרסתו.

בהודעתו השנייה במשטרה (ת/15), הייתה גרסתו של המערער (שכאמור, בינתיים צפה בסרטון המתעד את האירוע) כי אינו יודע מהיכן הגיעו האבנים שפגעו בו, כי התעורר מעלפונו בבית החולים ואינו יכול להסביר הכיצד זה בסרטון הוא נראה יוצא מהרכב ומתקוטט. בזאת הפעם גרסתו היא כי האבנים פגעו בו כאשר מכוניתו הייתה באמצע מעגל התנועה.

לעומת זאת וכפי שמפורט בהכרעת הדין, גרסתו של המערער בתשובה לאישום הייתה שהפגיעה במכוניתו ובו, מאבנים שנזרקו, אירעה עוד קודם לכניסה למעגל התנועה.

בעדותו בבית המשפט, גרסתו של המערער, במסגרת החקירה הראשית, הייתה שנפגע מאבנים בעת שהיה באמצע מעגל התנועה ואז גם איבד את הכרתו, כאשר התיאור הוא להמון אבנים "כמו גשם, אבנים משתלבות" (עמוד 97 שורות 3-9 ו-19-21 לפרוטוקול). המערער הוסיף והעיד כי הוא זוכר שאדם משך אותו מהרכב והיכה אותו (עמוד 98 שורות 4-6, עמוד 100 שורות 16-17), כי נפל על הרצפה (עמוד 100 שורות 26-27 לפרוטוקול), וכי "משהו נתן לי כוח לקום" (עמוד 98 שורות 22-23 לפרוטוקול).

בתשובותיו במסגרת החקירה הנגדית העיד המערער כי כשהגיע למעגל התנועה הבחין רק בשני אנשים המצויים במרחק של כשבעה מטרים ממנו, כשהם מדברים ביניהם, ולא עושים דבר מעבר לכך. כאשר הופנה לעדותו במשטרה שם טען שהבחין באנשים העומדים לרגום אותו, טען שאותם אנשים עליהם העיד במשטרה עמדו במקום אחר וכי לא הסתכל עליהם כלל (עמוד 111 שורות 22-27 לפרוטוקול). אגב כך הושמעה על ידי המערער גרסה חדשה לפיה "יש אנשים ששלפו נשק" (עמוד 112 שורה 2), רק כדי שהמערער יחזור בו ממנה בהמשך עדותו ולהעיד שכך שמע מ-"אנשים" (עמוד 113 שורות 23-27). לאחר מכן חזר המערער לגרסה שהשמיע במשטרה לפיה הבחין בחמישה אנשים, שהוא יודע

את שמותיהם, שהם שהחזיקו באבנים (עמודים 114-115 לפרוטוקול). לאחר מכן שב המערער לגרסה לפיה אינו יודע מי זרק עליו ועל רכבו את האבנים (עמוד 116 שורה 25), ואז להסבר לפיו אמנם ראה את אותם חמישה אנשים מחזיקים אבנים אבל הם היו רחוקים ולכן אינו יודע ממי נפגע (עמוד 117 שורות 13-16), ושוב לגרסה לפיה ידוע לו מי יידה את האבנים בו (עמוד 117 שורה 26), וכי לא אמר זאת במשטרה שכן לא נתנו לו לדבר.

בהמשך העיד המערער שהאבנים פגעו בו באמצע הכיכר וגם ניפצו את החלון הקדמי של המכונית (עמוד 119 שורה 21), כי אותם חמישה אנשים רגמו אותו באבנים "כמו גשם" (עמודים 119-120 לפרוטוקול). אחר כך התאמץ המערער, בתשובותיו במסגרת החקירה הנגדית, ליישב בין עדותו לפיה לאחר שהתעלף התעורר בבית החולים, לבין עדותו שהוא זוכר שמישהו משך אותו מהרכב ואז נפל ואינו זוכר דבר, לבין העולה מהסרטון לפיו הוא נראה עומד על רגליו ומתקוטט לאחר הפגיעה במתלוננים. עוד התאמץ המערער ליישב, בלא הצלחה רבה, בין עדותו בדבר אנשים המבקשים לרגום אותו כשהם ממולו לבין גרסתו לפיה אינו יודע מהיכן פגעו בו לבין גרסתו שנפגע מאבנים שנזרקו מצדו של הרכב.

המערער גם העיד, בנחרצות, כי כלל לא פגע באיש אלא רק בגדר ובעץ (עמודים 129-130 לפרוטוקול), ואגב כך העיד כי בעת שנכנס למעגל התנועה לא היו אנשים ליד העץ או לפני העץ וכי לא ראה אנשים מולו בעת שנכנס למעגל התנועה (עמוד 131 שורות 12-16).

לקראת סוף חקירתו בחקירה נגדית, מתבקש המערער ליישב בין הגרסה לפיה נרגם באבנים בעת שהיה באמצע מעגל התנועה לבין הגרסה בתשובה לכתב האישום לפיה הפגיעה הייתה עוד קודם לכניסה למעגל התנועה. בתשובה, דבק המערער בגרסתו כי הפגיעה הייתה באמצע מעגל התנועה ולאחר מכן הציע גרסה חדשה שהוא נרגם באבנים גם בכניסה למעגל התנועה וגם באמצע מעגל התנועה (עמודים 135-136 לפרוטוקול).

נקודה נוספת הראויה לאזכור הינה שהמערער התעקש להעיד כי לפני שנכנס למעגל התנועה נתן לרכב שנסע בכיכר והגיע משמאלו, זכות קדימה.

6. כעולה מהסקירה דלעיל, קשה למצוא פרט הנוגע לגרסה שבמרכז הגנתו של המערער - הגרסה לפיה נרגם באבנים, איבד את הכרתו ואת השליטה על הרכב ובמצב זה אירעה הפגיעה במתלוננים - שהמערער לא סתר את עצמו לגביה לפחות פעם אחת: החל מהמקום בו נזרקו על המערער האבנים שפגעו בו (לפני הכניסה למעגל התנועה, בהתחלת הנסיעה במעגל התנועה, באמצע מעגל התנועה, בסוף מעגל התנועה, או שילוב כלשהו של המיקומים); המשך בשאלה האם הבחין במי שרגם אותו

באבנים (כשהגרסה נעה בין זיהוי מובהק של חמישה אנשים העומדים מולו ומחזיקים אבנים בידיהם, לבין גרסה על שני אנשים שעמדו מרחוק ורק שוחחו ביניהם, לבין גרסה שאינו יודע), המשך במקום ממנו נזרקו האבנים (מטרים ספורים ממולו, מהצד או שאינו יודע), וכן אופן הפגיעה ברכב (אבנים הנכנסות דרך החלון הפתוח מהצד או ניפוץ שמשות הרכבת מקדימה); עצם הפגיעה במתלוננים; וכלה באובדן ההכרה (אובדן הכרה עד שהמערער התעורר בבית החולים או גרסה אחרת תוך "התאמה" לסרטון).

בית המשפט קמא עמד על הסתירות הרבות בגרסתו של המערער, בעת שסקר את עדותו, וקבע, בפרק ה-"דין והכרעה" כי: "אינני נותן כל אמון בעדות הנאשם. עדותו לא היתה מהימנה כלל, כללה שינויי גרסאות, סתירות אל מול דבריו במשטרה ואף שינוי גרסה מהמענה לכתב האישום, הכל כמפורט לעיל. ההתרשמות מעדותו הינה כי היא מתחמקת, וכל מטרתה למלטו מהאחריות למעשה שעשה." (עמוד 20 להכרעת הדין).

יתר על כן, בית המשפט נתן אמון בעדי התביעה שהעידו כי לא נזרקו כל אבנים על הרכב (עמוד 20 פסקה שלישית להכרעת הדין).

7. בהודעת הערעור, אין המערער מנסה כלל להתמודד עם כל המפורט לעיל, שכן להשקפתו עלה בידיו לגלות מה שמכונה על ידו, שוב ושוב, "ראיית הזהב", אשר לשיטתו יש בה כדי להפוך את הכרעת הדין מיסודה.

זוהי "ראיית הזהב": המערער מצביע על כך שעיון מדוקדק באחד משני הסרטונים מגלה מה שנחזות להיות שתי אבנים, הנראות (במיוחד אחת מהן) כמשנות מיקום, על פני הכביש, בניצב לכיוון נסיעתו של המערער, בסמוך למעבר החציה שממנו הגיע רכבו של המערער, לכיוון מעגל התנועה.

המערער, בטיעוני באת-כוחו בפנינו, מצביע על אותן שתי אבנים (ובמיוחד על הראשונה שבהן), מפנה לקביעתו של בית המשפט קמא לפיה מהסרטונים עולה כי לא הושלכו אבנים על רכבו של המתלונן, וטוען כי קביעה זו אינה יכולה לעמוד עוד. מכאן הדרך לזיכוי של המערער הינה, לשיטתו של המערער, מתבקשת מאליה.

8. אף בהתמקד באותה תגלית וב-"ראיית הזהב" בלבד (להבדיל מהתמונה העולה מהסרטונים במלואה), ראוי להעיר את כל אלו:

ראשית - השאלה המכרעת אינה האם נזרקו אבנים כלשהן לכיוון מעגל התנועה. השאלה היא, כפי

שחברי עמד עליה, הינה האם אבנים פגעו במערער וגרמו לו לאובדן השליטה ברכב. לכן, גם אם קביעתו של בית המשפט קמא לפיה לא נזרקו אבנים כלל תמצא בלתי מדויקת (ואין אני קובע כך), הרי אם נותרת בעינה הקביעה לפיה המערער לא נפגע, לא איבד את ההכרה ולכן פגע במתלוננים במתכוון, ברי כי דין הערעור להידחות.

שנית - האבנים נראות נעות על פני הכביש לפני כניסתו של רכב המערער למעגל התנועה וליתר דיוק, אף לפני שרכבו של המערער נחזה בסרטון. גרסתו של המערער בערעור (וגם המסד, בהקשר זה, לחוות דעתו של חברי השופט ע' גרוסקופף), הינה שהמערער ורכבו נרגמו באבנים בתוך מעגל התנועה (בין באמצע הנסיעה במעגל התנועה ובין לקראת סופה). משכך, אותן שתי אבנים אינן תומכות בגרסה זו.

שלישית - בעיניים בלתי מקצועיות, מדובר באבן אחת קטנה ובאבן שנייה שהינה אף קטנה ממנה (בעיניים בלתי מקצועיות - כגודל אבן חצץ), רחוק מאוד מתיאוריו של המערער.

רביעית - אין מדובר כלל בתגלית חדשה. עוד במהלך חקירתו הנגדית בבית המשפט קמא המערער הפנה לאותה אבן ובית המשפט העיר כי: "אבל זה עוד לפני שהרכב שלך מגיע", ושאל: "איפה אדוני רואה שהאבן נזרקת? אנחנו רואים משהו על הרצפה, איפה רואים שהיא נזרקת?" ו-"אני שואל על האבן שעל הרצפה, איפה רואים שהיא נזרקת? מי רואה שזרקו אותה?"; "אדוני, אדוני עוד לא פה בכלל. אדוני, בנקודה הזאת, 0.5, אדוני עוד לא פה. הרכב של אדוני עוד לא נכנס לכיכר." (עמוד 143 שורות 5-16). בית המשפט קמא אף עמד על האמור במסגרת הכרעת הדין (עמוד 9 פסקה אחרונה): "הוצג לנאשם גם הסרטון ת/32 והוא מדבר על אבן על הכביש אך מתברר שהאבן היא מנקודת זמן עוד לפני שרכבו מגיע, והנאשם אינו נותן הסבר, וחוזר ואומר שנזרקו עליו אבנים כשהיה במעגל..".

9. ואחרי ובנוסף לכל האמור לעיל, הקושי העיקרי של המערער, היה ונותר, במה שניתן ללמוד מצפייה בסרטונים בכללותם:

ראשית - רכב המערער נראה נכנס למעגל התנועה בלא לתת זכות קדימה לרכב שנמצא בו (בניגוד לגרסתו של המערער), אולם כן מאט מעט את מהירותו ולאחר שחולף על פני אותו רכב, מאיץ עד שפוגע במתלוננים. כפי שציין חברי, עובדה זו אינה מאפשרת כל טיעון לפיו המערער איבד את הכרתו עוד לפני הכניסה למעגל התנועה.

שנית - לא נצפה אדם כלשהו העומד מול הרכב בעת נסיעתו (בוודאי לא שמונה או חמישה בני אדם ואבנים בידיהם).

שלישית - לא נצפה אדם כלשהו, גם לא מצדו של רכב המערער, היכול להיות "מועמד" להיות מי שיידה על רכבו של המערער אבנים בעת שהרכב נכנס למעגל התנועה ועד לפגיעה במתלוננים (נצפית דמות בודדת, במרחק די ניכר, שאינה נראית בשום אופן כמיידה אבנים).

רביעית - לא נצפו אבנים כלשהן הפוגעות ברכב או במי מנוסעיו או חודרות לרכב או מנפצות את השמשה הקדמית של הרכב או נעות על הכביש לאחר שהחטיאו את מטרותן.

חמישית - המערער, לאחר שהרכב פוגע במתלוננים ומתנגש בעץ, נצפה יוצא מהרכב ואף מהלך בכוחות עצמו.

לא יהיה זה מיותר לציין כי גם בא-כוח המערער בהליך בפני בית המשפט קמא, בשלב הסיכומים, הסכים כי: "מהסרטון ברגע שהוא נכנס למעגל אני לא ראיתי שנזרקו עליו אבנים." והסתייגותו הייתה כי: "זה לא שולל את האפשרות שהוא נפגע מאבנים לפני שהגיע למעגל" (גרסה שלא קיימת עוד).

10. בית המשפט קמא, לאור האמור, ראה בסרטונים בגדר ראיות כבדות משקל המבססות את אשמתו של המערער, ולדעתי בצדק רב.

אף אני סבור כי המתועד בסרטונים, על מה שיש בהם, ולא פחות מכך על מה שאין בהם, מפרך את גרסתו של המערער.

איני סבור ש-"ראיית הזהב", אותן שתי אבנים הנעות על פני הכביש עוד לפני שרכבו של המערער מגיע למעגל התנועה, יש בהן כדי לשנות את המסקנה החד-משמעית העולה מהסרטונים, המחייבת את הרשעתו של המערער ולא את זיכוי.

11. דומה כי היבט מרכזי שמבדיל בין דעתו של חברי, השופט ע' גרוסקופף, לבין דעתי, עניינו בהסקת מסקנות מהסרטונים, ובעיקר ממה שאינו נצפה בהם.

נראה כי לגישתו של חברי, הימצאותן של שתי האבנים מעידה על זריקת אבנים לכיוון מעגל התנועה ודי בכך כדי להוות חיזוק אובייקטיבי לגרסתו של המערער.

ברם, כפי שהבהרתי לעיל, לעמדתי אין באותן שתי אבנים כדי לחזק את גרסתו של המערער שכן, כפי שהדגשתי, הן נעות על הכביש, עוד לפני כניסתו של רכב המערער למעגל התנועה.

למעשה, מבקש חברי ללמוד מאותן שתי אבנים, שברור שלא הן שפגעו במערער, על אפשרות ממשית לקיומן של אבנים נוספות שהן הן שפגעו במערער, כגרסתו. אפשרות זו הייתה אולי קיימת, להשקפתי, לו גרסתו של המערער הייתה שרגימתו באבנים, פגיעת האבנים בראשו ובכתפו ואובדן ההכרה אירעו קודם לכניסתו למעגל התנועה (קרי - באותו חלק של הכביש ממנו הגיע, שאינו מצולם בסרטונים). במקרה כזה ניתן היה אולי לראות בשתי האבנים משום שריד אחרון לאירוע, שקדם להן, של ידיו מטר אבנים, אשר לא ניתן לצפות בו ובתוצאותיו בסרטונים, פשוט משום שאירע במקום שאינו נצפה כלל בהם. ברם, לא זו גרסתו המעודכנת של המערער וגרסה שכזו, לו היה המערער דבק בה, גם הייתה נסתרת לאור ההאטה בנהיגתו בעת שחלף מעל פני המכונית לה לא נתן זכות קדימה והאצת הרכב. לאחר מכן, המלמדת כי בשלב זה לא איבד שליטה ברכב.

ומכאן, להשקפתי, שיש ליתן את מעמד הבכורה, בכל הנוגע לסרטונים, למה שלא נראה בהם - תימוכין כלשהם לעניין רגימת הרכב באבנים בעת הנסיעה במעגל התנועה (בין בכניסה, בין באמצע ובין בסופה), ופגיעה ברכבו של המערער או במערער עצמו. כפי שציינתי לעיל, בסרטונים, המצולמים כל אחד מזווית שונה, לא נראים אנשים "המועמדים" להיות מי שרגמו את מכוניות של המערער באבנים (קל וחומר שמונה או חמישה הנמצאים מול הרכב, במרחק קצר, עם אבנים בידיהם, כגרסתו של המערער בחקירתו הראשונה במשטרה), לא נראה כל מטר אבנים ולא נראות כל פגיעות ברכב.

נוסף על כך, נראה כי חברי סובר שקיימת אפשרות ממשית שאותם אלמונים אשר ידו את האבנים שפגעו ברכבו של המערער, כמו גם האבנים שיידו אותם אלמונים ופגיעתן, קיימים גם קיימים אולם לא נצפים משום מה בסרטונים, בין בשל זווית הצילום ובין בשל מגבלות המדיה. אפשרות זו, לגישתו של חברי, עשויה להקים ספק סביר בדבר היתכנות גרסתו של המערער.

ברם, אחרי שצפיתי בסרטונים, פעם, פעמיים ושלוש, במהירויות שונות, איני רואה כל סבירות לאפשרות תאורטית זו. גם לא נראה לי סביר שדווקא אותן שתי אבנים קטנות, הנראות נעות על פני הכביש עוד לפני כניסתו של רכב המערער למעגל התנועה, שרדו את מגבלותיה של המדיה ואילו מטר אבנים גדולות יותר, שבאו כביכול לאחר מכן ופגעו (וחלקן, מן הסתם, לא פגעו ולכן אמורות היו להתגלגל אף הן על הכביש), לא נצפו (אף לא אחת מהן) במי מהסרטונים.

התוצאה לדעתי היא שהסרטונים, על כל מה שיש ואין בהם, לא רק שאינם מסייעים להגנתו של המערער אלא מהווים ראיה רבת משקל להרשעתו, כפי שגם נקבע על ידי בית המשפט קמא.

12. עוד היבט שבו חולק אני על דעתו של חברי, השופט ע' גרוסקופף, נוגע להתייחסות לגרסאותיו המשתנות של המערער, הסתירות הרבות שנתגלו בעדותו וקביעתו החד-משמעית של בית המשפט

קמא לעניין אי מהימנותו.

לעניין זה נוטה אני להסכים עם חברי כי לו אותן סתירות היו נוגעות כולן לגרסתו של המערער בעניין המיקום המדויק, בתוך מעגל התנועה, בו נרגם רכבו באבנים - אם בהתחלת מעגל התנועה, באמצעו או בסופו - היה משקלן מועט יחסית שכן קשה לצפות ממי שנפגע ממטר אבנים שידייק בעניין זה.

לא כך לגבי הגרסה לפיה מטר האבנים, הפגיעה ואובדן ההכרה קדמו כביכול לכניסה למעגל התנועה.

יתר על כן, אחזור ואפנה לגרסתו של המערער, בחקירתו הראשונה במשטרה, קודם שהוקרן בפניו אחד מהסרטונים, שם העיד כי: "... ואני מזהה אנשים עם אבנים בידיים מולי ממש איך שאני נכנס למעגל, הבחנתי שהאנשים הולכים לתקוף או לזרוק עלי אבנים", המשך והעיד כי האבנים נזרקו תוך כדי נסיעתו במעגל התנועה, ממרחק של בין שבעה, שמונה או עשרה מטרים, כי האנשים, שמונה במספר, אשר רגמו אותו באבנים, היו "מתחת לעץ" (קרי - במקומם של המתלוננים בעת שנפגעו), וכי הוא יכול לנקוב בשמם של חמישה מהם.

דומה כי יקשה לחלוק כי האמור לעיל הינה גרסת בדים, שאפילו המערער עצמו אינו חוזר עליה עוד. ויודגש - זוהי עדותו הראשונה של המערער שניתנה קודם שצפה בסרטונים.

13. חברי מצוין, לתמיכה בגרסת המערער, את עדותו של בנו של המערער, שהיה עמו ברכב, ואת העובדה שגרסה זו ניתנה בסמוך לאחר האירוע. אלא שבנו של המערער העיד כי עצם את עיניו בתחילת הרגימה באבנים, הואיל ושמש הרכב נופצה. עוד העיד בנו של המערער כי הרגימה באבנים הייתה עוד קודם לכניסה של הרכב למעגל התנועה, בעת הכניסה למעגל התנועה וגם בהמשך, וכי האבנים נזרקו על ידי אנשים שלא היו "תחת העץ" אלא במרחב מה משם, מצד ימין. ברם, עדות זו סותרת, במספר הקשרים, את עדותו של המערער ונסתרת גם בסרטונים. משכך, סבור אני שצדק בית המשפט קמא בקבעו שאין בה כדי להועיל למערער.

14. משגם חברי, השופט ע'גרוסקופף, קבע כי הטעמים האחרים המעוררים בליבו ספק לגבי ההרשעה לא היה מספיקים לספק סביר באשמתו של המערער, לולא מצא את התימוכין לטענה שאיבד את ההכרה משנרגם באבנים ובשל כך נגרמה הפגיעה, תימוכין עליהם עמדתי לעיל, רואה אני את עצמי פטור מלהתייחס לאותם טעמים אחרים.

15. לדעתי, התוצאה המתחייבת מכלל הראיות שבתיק, הן העדויות השונות (והסתירות עליהן עמדתי לעיל בגרסאותיו המשתנות של המערער) והן הסרטונים (שלהשקפתי מפריכים את גרסת המערער),

הינה שהרשעתו של המערער על ידי בית המשפט קמא הייתה כדין ואין מקום לזכותו מחמת קיומו של ספק סביר.

16. באשר לערעור על גזר הדין וכפי שציין גם חברי בחוות דעתו, לא הובאו בפנינו, לא בכתב ולא בעל-פה, נימוקים לתמיכה בערעור. מעבר לצורך אציין כי העונש שנגזר על המערער, לאור חומרת העבירה ונסיבותיה, אינו מחמיר כלל ועיקר.

17. על יסוד כל האמור לעיל, אציע לחברי לדחות את הערעור על כל חלקיו.

18. וממש לפני סיום, הערה: עצם העובדה שחבר להרכב סבר כי מתעורר ספק סביר באשמתו של המערער, חייבה אותי, לדעתי, בזהירות מיוחדת ובשיקול דעת נוסף, קודם לגיבוש דעה שדין הערעור להידחות, שהרי בדיני נפשות עסקינן. רק לאחר שכך עשיתי, כתבתי את דברי לעיל.

שׁוֹפֵט

השופט ד' מינץ:

מצטרף אני לחוות דעתו של חברי השופט י' כשר שדין הערעור להידחות ויש להותיר את הרשעתו של המערער, כמו גם העונש שהושת עליו, על כנם.

כשם שציינו שני חברי בחוות דעתם, הראיות המרכזיות שלאורן ניתן להגיע לכלל מסקנה בדבר מעורבותו של המערער בביצוע העבירות המיוחסות לו, הן הסרטונים המתעדים את הגעתו ברכבו לכיכר זירת האירוע. כמו חברי, אף אני צפיתי בשני הסרטונים מספר פעמים. כל אחד מהם במהירויות שונות. במהירות רגילה, במהירות איטית ובמהירות איטית מקסימאלית המתאפשרת בצפייה במחשב. בשני הסרטונים (ת/29 ו-ת/32) לא רואים ולו זריקת אבן אחת לעבר רכבו של המערער לאחר שנצפה נכנס לכיכר. יתר על כן, בסרטון ת/29 (המכונה על ידי חברי השופט גרוסקופף כסרטון ממצלמת מוקד כסייפה) רואים בבירור את כל המתרחש מימין לרכבו של המערער - הכיוון ממנו טען כי יידו לעברו אבנים - עד למרחק של עשרות מטרים מהרכב, ולא נצפה בסרטון איש - למעט אדם אחד מהלך בדרך ושני בני אדם עומדים ליד שני זוגות אופניים - ודאי ולא איש המיידה אבן לעבר הרכב. אדרבה, אותו אדם בודד נראה עומד במרחק לא מבוטל מהכיכר - שספק רב בעיני אם מאותו מרחק היה עולה בידו ליידות אבן ולפגוע ברכב - ואין הוא נוקט בפעולה כלשהי הנחזית ולו בקרוב ליידו אבן לעבר הרכב. כל הנוף מסביב לכיכר והרחוק ממנו עד למרחק של מטרים רבים ריק מאדם, וכל שאותה דמות עושה הוא הליכה בנחת לעבר חציית הכביש. לטעמי כל שאר הראיות, ודאי עדויותיהם של המערער ובנו והחומר הרפואי, כמו גם הסתירות בגרסת המערער עליהן היטיב חברי השופט כשר להצביע, מתגמדות בחשיבותן לעומת הסרטונים המתעדים בזמן אמת את אשר התרחש

בכיכר עת הגיע המערער למקום ולאחר מכן התנגש בחוזקה בגדר ובעץ הנמצא לידה. דברים אלו נכונים על דרך קל וחומר שעה שכפי שהצביע חברי השופט גרוסקופף (פסקה 17 לחוות דעתו), בשני הסרטונים נראה המערער מגיע למעגל התנועה כשהוא שולט לחלוטין ברכבו, מסיט אותו ימינה כדי להישאר בנתיב הנסיעה בעת המעבר בכיכר, אך לאחר מכן נוסע ישר כסרגל ודוהר לעבר המתלוננים. אין המדובר אפוא באיבוד שליטה על הרכב, אלא לכל היותר באיבוד שליטה על הכעסים שפקדו את המערער עת הבחין ביריביו הנצבים מולו.

שופט

הוחלט ברוב דעות (השופטים ד' מינץ ו-י' כשר), כנגד דעתו החולקת של השופט ע' גרוסקופף, לדחות את הערעור.

ניתן היום, ב' באב התשפ"ד (6.8.2024).

יחיאל כשר,
שופט

עופר גרוסקופף,
שופט

דוד מינץ,
שופט